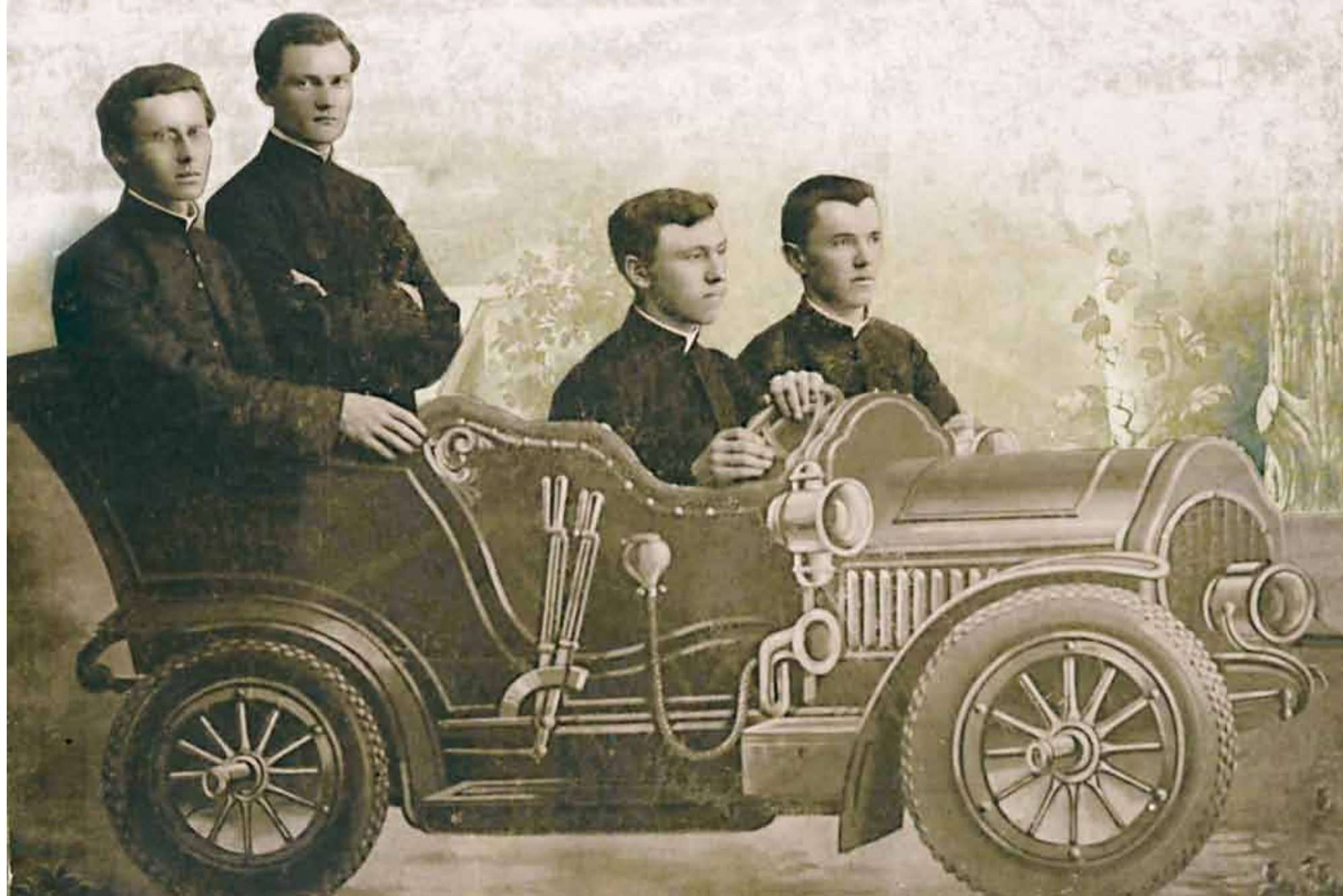
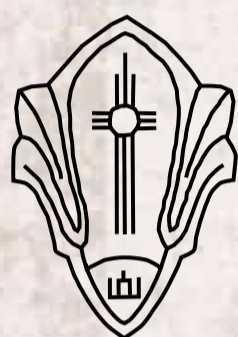

ATEITININKŲ KELIU

1910–2010

XIX a. pabaigoje prasidėjęs Ateitininkų sąjūdis buvo jaunų katalikų inteligentų kova prieš lietuvių nukrikščionėjimą ir nutautėjimą, tačiau skirtingai nuo kitų kovų, ji buvo kurianti kova ir statanti tvirtus pamatus nepriklausomai Lietuvos valstybei.

Tais pamatais tapo lietuvių moksleiviai ir studentai, išaugę į pirmąją tarpukario nepriklausomos Lietuvos katalikų inteligentų, visuomenės veikėjų, valstybės kūrėjų kartą, kuri „kaip naujas raugas, formavo, skaidrino, kėlė tautos gyvenimą ir lygino kitų srovių aštrius kampus“ (kun. St. Yla). Daugelį jų Antrasis pasaulinis karas sunaikino, išblaškė po pasaulį, kiti tapo rezistentais ir pogrindžio veikėjais okupuotoje Lietuvoje. Išėivijoje organizacija buvo atkurta, klestėjo ir jungė skirtinguose žemynuose išsisklaidžiusius ateitininkus. Išgyvenant pavergtos tėvynės tragediją išėivijos ateitininkų veikloje tautiškumo principas tapo svarbiausiu – aktyviai veikta dėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, pasauliui skelbiama apie mažos valstybės kovą dėl laivės, saugoma lietuviška kultūra, tradicijos, kalba. Ateitininkų organizacija Lietuvoje buvo atkurta kartu su Nepriklausomybės Sąjūdžiu – 1989 m.

Pirmasis ateitininkų dešimtmetis buvo apsisprendimo už pilnutinę tiesą ir krikščioniško gyvenimo išpažinimo dešimtmetis. Tai buvo atvirumo ir drąsos viešai liudyti savo tikėjimą ir jį ginti laikas.

Per antrąjį dešimtmetį sukurta organizacijos struktūra, išryškinta ideologija. Įsteigtos dvi sąjungos – sendraugių ir studentų, sukurta federacija. Profesorius Stasys Šalkauskis suformavo organizacijos ideologiją.

Trečiasis dešimtmetis pažymėtas literatūriniais talentais, kultūriniais renginiais, aktyviu dalyvavimu švietimo, mokslo, spaudos ir politikos darbuose. Tai kūrybos ir kultūros auginimo metai. Šio dešimtečio pabaigoje pradėjo pleventi Gyvosios dvasios sąjūdžio idėja, tačiau jai išžiebtį neleido prasidėjęs Antrasis pasaulinis karas.

Ketvirtas dešimtmetis – tai kovos dėl Lietuvos laisvės ir skaudžių netekčių metai, kai karas nusinešė daugybės Lietuvos ir krikščioniškosios kultūros kūrėjų, tarp jų ir ateitininkų vado profesoriaus Prano Dovydaičio, gyvybes. Vokietijos pabėgėlių stovyklose gyvenantys ateitininkai atkūrė organizaciją, atnaujino žurnalo „Ateitis“ leidybą. Emigravus iš Vokietijos žurnalas buvo leidžiamas Jungtinėse Amerikos Valstijose, o organizacija su veiklos centru JAV jungė Šiaurės Amerikos, Australijos ir Europos žemynuose išsisklaidžiusius ateitininkus.

Po 50 okupacijos metų ateitininkų organizacija buvo atkurta Lietuvoje. Jos narių skaičius sparčiai didėjo, kūrėsi kuopos, atnaujinta korporacijų veikla, per du nepriklausomos Lietuvos dešimtmečius organizacijoje užaugo naujoji sendraugių karta, tačiau amžinybėn palydėti daugelis pirmųjų ateitininkijos kūrėjų.

Kiekviena nauja karta nešioja skolą tiems žmonėms, kurie dėl idealo aukojo savo laiką, sveikatą, materialinius išteklius ir net gyvybes. Šią skolą grąžinti – tai įsipareigoti ir priimti atsakomybę už krikščioniškosios idealo kūrimą savo aplinkoje. Tai sunku, tačiau kaip sakė vienas iš ateitininkijos kūrėjų – Vladas Jurgutis tiems, kurie nutautėjimo ir ateistinės pasaulėžiūros laikais abejojo ateitininkijos susikūrimo galimybėmis: „sunku bet būtina, o kas būtina yra įmanoma“. Kaip ir prieš 100 metų, pagrindinis ateitininkijos tikslas yra priimti pasaulio keliamus iššūkius visa atnaujinant Kristuje.

„Ateitininkija istorijos bėgyje išgyveno svetimųjų ir savųjų priespaudą, veikė viešumoje ir pogrindyje, rinkosi kaimo trobelėse ir dangoraižių papėdėse, patyrė skaudžių persekiojimų ir nuoširdžios globos, pagyrimų ir priekaištų, augo ir mažėjo, kilo ir slūgo, degė ir ruseno savo dvasia, tačiau išsaugojo savo ideologinį universalumą ir organizacinį tęstinumą“ (Juozas Polikaitis).

VISA ATNAUJINTI KRISTUJE!

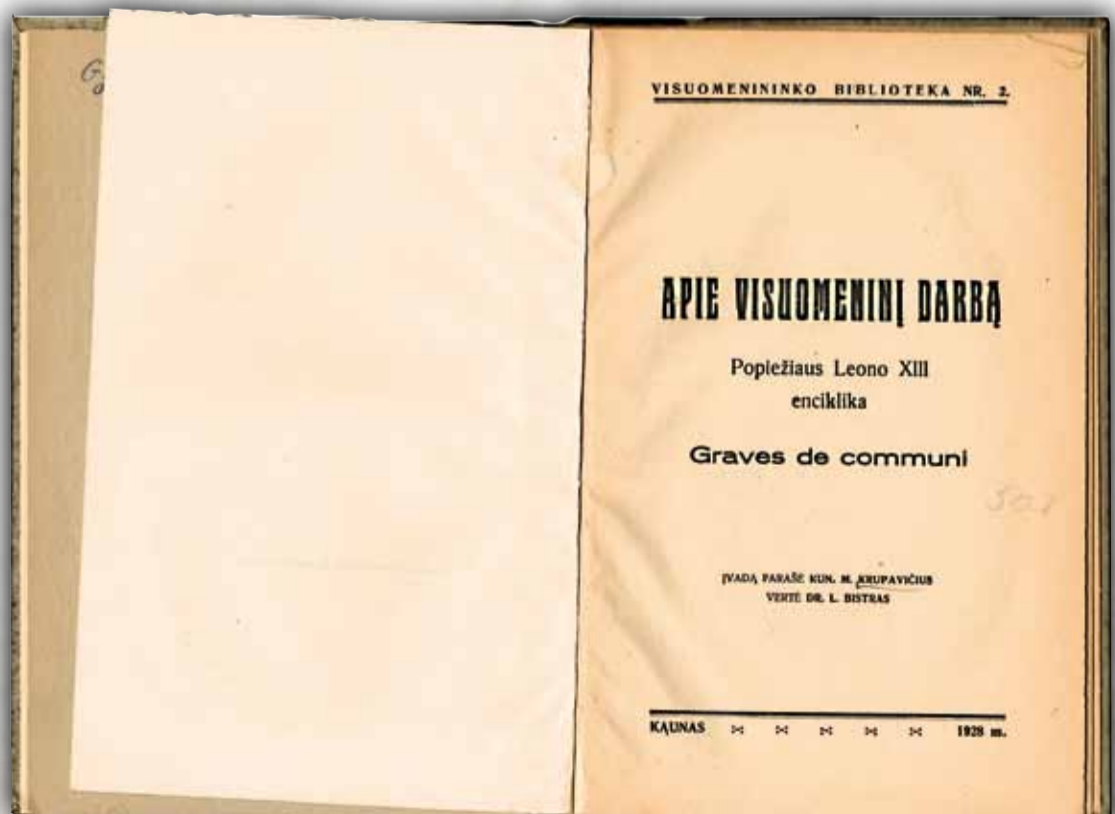
Leono XIII skelbtų socialinių enciklikų „Rerum novarum“ (1891 m.) ir „Graves de Communi“ (1901 m.) tikslas buvo parodyti socializmo pavojų tikėjimui ir dorovei. Katalikai į šiuos raginimus atsakė aktyvia visuomenine veikla. Ateitininkų sąjūdis – tai pirmasis lietuvių atsiliepimas į Leono XIII raginimą neužsidaryti bažnyčiose, bet remiantis krikščioniška pasaulėžiūra formuoti visuomenę – kurti krikščioniškojo gyvenimo idealą. Popiežiaus Pijaus X programa „Visa atnaujinti Kristuje!“ tampa ateitininkų veikimo šūkiu.

Popiežius Pijus X

Popiežius Leonas XIII

Enciklika „Graves de Communi“

ATEITININKŲ KELIU

SUNKU, BET BŪTINA, O KAS BŪTINA, TAI IR ĮMANOMA!

V. Jurgutis

PETRAPILYJE –
dvasinė akademija ir studentai

Kun. Jurgis
Matulaitis

Vladas Jurgutis

Magdalena
Draugelytė-
Galdikienė

Adomas Galdikas

LEVENE –
draugija „LIETUVA“

Kun. Jurgis
Galdikas

Kun. Pranas
Kuraitis

Kun. Simanas
Šultė

Kun. Mečislovas
Reinys

Kun. Antanas
Viskantas

LEVENAS

FRIBŪRAS

Kun. Vincentas
Borisevičius

KAUNAS

KAUNE – kunigai
„žurfiksai“

Kun. Povilas
Dogelis

MASKVA

MASKVOJE – draugija „RŪTA“

XX a. pradžioje ateitininkija pradeda formuotis iš penkių gijų:

Fribūro ir Leveno studentai kunigai įsteigia draugijas „Rūta“ ir „Lietuva“.

Maskvoje katalikų studentų draugiją „Rūta“ įsteigia Eliziejus Draugelis.

Petrapilio dvasinėje akademijoje kun. Jurgis Matulaitis organizuoja socialinius kursus kunigams ir skatina juos imtis tautinio darbo, o studentas Vladas Jurgutis kuria idėją apie lietuvių katalikų inteligentų organizacijos kūrimą.

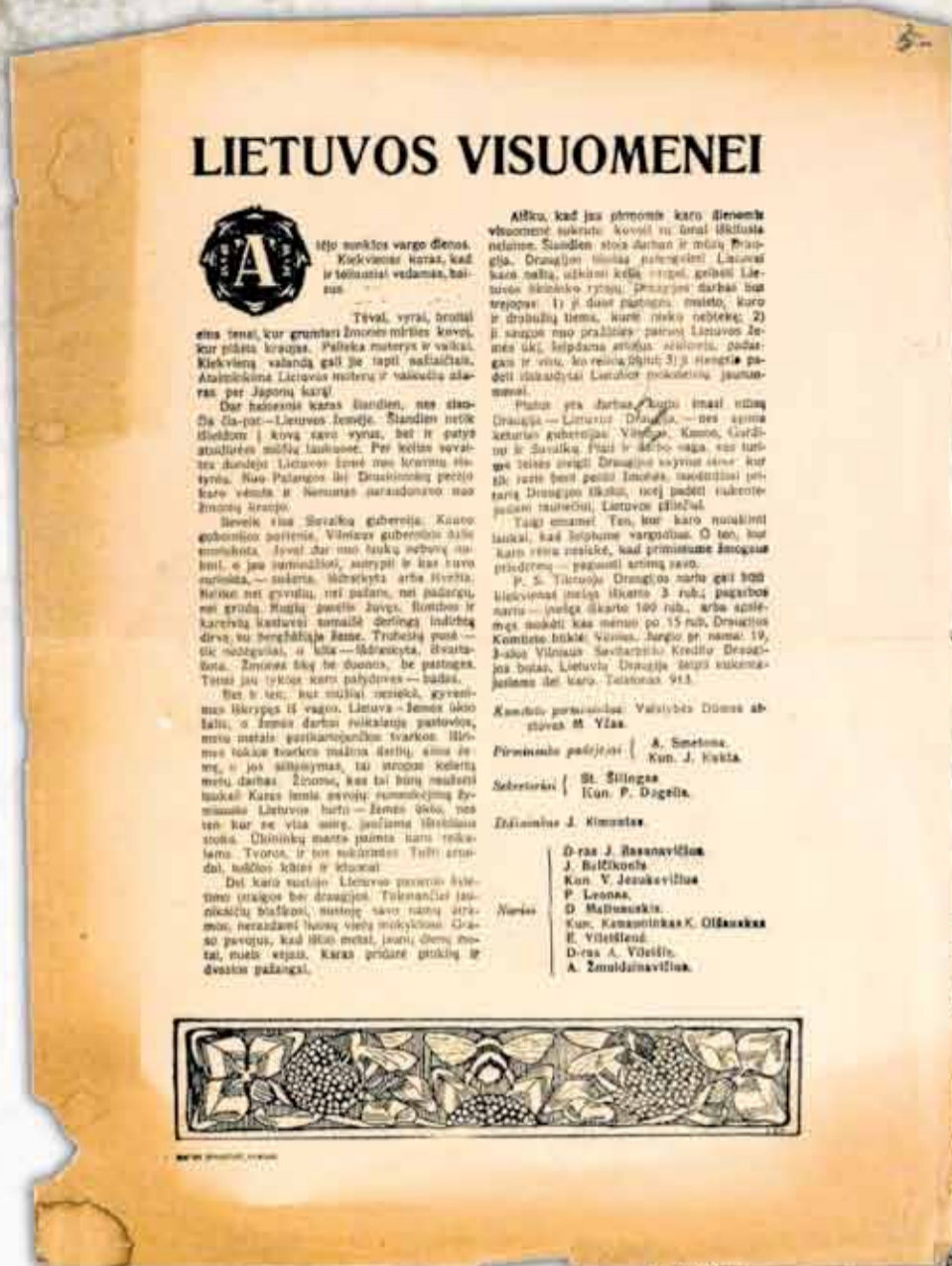
Kaune kun. Povilas Dogelis organizuoja kunigų „žurfiksų“ susitikimus aptarti aktualius visuomenės klausimus, steigia katalikiškas organizacijas.

Kaune buriasi katalikai moksleiviai.

Kazys Bizauskas pradeda ranka rašyti laikraštį „Ateitis“.

1909 m. „Leveno šešetukas“ parengia atsišaukimą į Europoje studijuojančius studentus „Draugai studentai“: „Žmogau, atsakysi prieš Dievą ne tik tai, ką patsai vienas gali padaryti, o nepadarai, bet ir už tai, ką su kitu susidėjęs galėtum padaryti, bet nesirūpini“ <...> „Mes negalime neturėti omenyje, kad nemaža išėjusių mokslus Lietuvių, užmiršę savo šventas priedermes, svetimiems tarnauja, o tuo tarpu visokių atėjūnų ir išgamų ir taip nuvargusioje mūsų tėvynėje vardan kitų tautų kultūros ir politikos reikalų šiaip ar kitaip varoma ištautinimo darbas“.

1910 m. vasario 19 d. Levene sudaroma katalikų studentų sąjungos valdyba.

Pirmojo pasaulinio karo metu, vokiečiams okupavus Lietuvą, Lietuvių draugija nukentėjusiems nuo karo šelpti organizavo inteligentijos išsiuntimą į Rusiją.

Vilniuje pasiliko nedidelė inteligentų dalis, kuri tęsė Draugijos veiklą Lietuvoje ir rūpinosi nukentėjusiais lietuviais, tarp jų Pranas Dovydaitis, Povilas Dogelis. Aleksandras Stulginskis organizavo pedagogikos ir mokytojų rengimo kursus, rūpinosi maisto atsargų kaupimu.

Lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti Centro komitetas, 1915 m. Pirmoje eilėje trečias iš kairės – M. Yčas. Antroje eilėje antras iš kairės – kun. P. Dogelis

Į Voronežą atvyko apie 1000 moksleivių, buvo atkelta Vilkaviškio gimnazija, Saulės mokytojų ir buhalterijos kursai, įkurtos Martyno Yčo berniukų ir mergaičių gimnazijos, Mokytojų institutas.

Apie 400 ateitininkų dalyvavo savos – „paauglių respublikos“ kūrime ir valdyme. Nuolatinė įtampa tarp liberalios ir socialistinės pakraipos „aušrininkų“ ir

krikščioniškųjų „ateitininkų“ kaitino jaunas, Lietuvos išsiilgusias, paauglių širdis: rašytos notos, skelbti renginių boikotai, sąmokslai, kaip mažinti kitos organizacijos narių skaičių.

Moksleivių ateitininkų organizacija Voroneže turėjo šalpos fondą, archyvą, biblioteką, rengė konferencijas. Jaunuoliai įvairiapusiskai ruošėsi grįžti į Lietuvą organizuotai kurti laisvą valstybę.

Voronežo moksleiviai, 1918 m.
Stovi iš kairės: A. Krakauskas, S. Dabušis, J. Matulionis. Sėdi iš kairės: B. Žukauskas, L. Žukauskas.

M. Krupavičius (centre), Voroneže bolševikų pasmerktas mirčiai, grįžta į Lietuvą, 1918 m.

Įkvėpti iš Petrapilio atvykusio kapeliono Mykolo Krupavičiaus, ateitininkai pradeda rengtis kovai dėl valdžios būsimoje Lietuvoje – skaitomi politiniai pranešimai, rengiami susitikimai.

Voroneže dalis ateitininkų įsijungė į M. Krupavičiaus organizuotą krikščionišką šelpimo organizaciją, kuri netrukus tapo Krikščionių demokratų partija.

M. Krupavičius jungė moksleivius į politinės agitacijos darbą, kartu kūrė ateitininkų socialinę doktriną ir Lietuvos ateities planus: demokratiją, pažangią žemės reformą, be kurios įgyvendinimo Lietuvos – dabartine prasme – nebūtų.

MYLĖTI LIETUVĄ, NORĖTI LIETUVOS V. Jurgutis

LIETUVOS AIDAS

Šiuo numeru išleista 12 puslapių. Kaina: 10 kop. (su mokesčiu). Išleista 1918 m. vasario mėn. 19 d. (70) Vilnius, antradienis, 1918 m. vasario mėn. 19 d. II metai

№ 22 (70) Vilnius, antradienis, 1918 m. vasario mėn. 19 d. II metai

LIETUVOS TARYBA skelbia

Lietuvos nepriklausomybę

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario m. 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo m. 18–28 d. 1917 metais, **skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratiniiais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine VILNIUJE** ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau susauktas Steigiamasis Seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Vilnius, vasario 16 d. 1918 m.

Lietuvos Tarybos nariai:

Dr. J. Basanavičius, K. Bizauskas, M. Biržiška, S. Baniulis, P. Dovydaitis, St. Kairys, P. Klimas, D. Malinauskas, V. Mironas, St. Narutavičius, A. Petruis, Dr. J. Saulys, K. Saulys, J. Šernas, A. Stulginskis, A. Smetona, J. Smilgevičius, J. Staugaitis, J. Vainokaitis, J. Vileišis.

Pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui ateitininkai dalyvauja nepriklausomos Lietuvos Respublikos kūrime:

1917 – Vilniaus konferencija – lietuvių politikų su Vokietijos parama organizuotas lietuvių delegatų suvažiavimas
Dalyvauja ateitininkai – K. Bizauskas, P. Dogelis.

1917 – išrenkama Lietuvos Taryba, į kurią išrenkami ateitininkai –
A. Stulginskis, K. Bizauskas, Pr. Dovydaitis.

1918 – vasario 16-ąją pasirašomas Nepriklausomybės aktas.
Ateitininkai – Nepriklausomybės akto signatarai:
A. Stulginskis, K. Bizauskas, Pr. Dovydaitis.

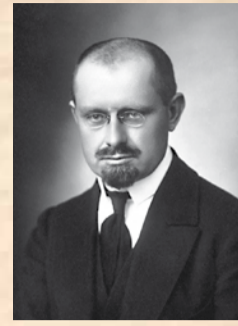
1920 – balandžio 14–15 d. įvyko Steigiamojo Seimo rinkimai.
Iš 112 išrinktų Steigiamojo Seimo narių,
59 priklausė krikščionių demokratų blokui.

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas ir Krašto apsaugos ministras Leonas Bistras ir Vidaus reikalų ministras Antanas Endziulaitis apeina rikiuotę, 1925 m.

ATEITININKAI VALSTYBĖS KŪRĖJAI

PRANAS DOVYDAITIS
1919 m. Ministrų kabineto vadovas

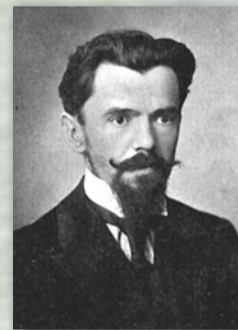
ALEKSANDRAS STULGINSKIS
Steigiamojo seimo, 1926–1927 m. Seimo pirmininkas, 1922–1926 m., Lietuvos Respublikos prezidentas

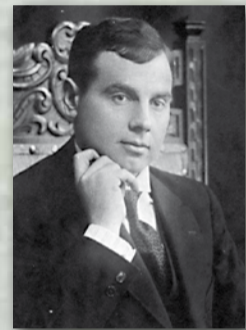
KAZYS BIZAUSKAS
1920–1922 m. Švietimo ministras, vėliau Lietuvos atstovas Vatikane, JAV, Latvijoje, Didžiojoje Britanijoje, Olandijoje

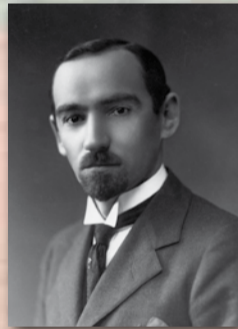
VLADAS JURGUTIS
1922–1923 m. Užsienio reikalų ministras, 1923–1924 m. Lietuvos banko valdytojas, „lito tėvas“

MYKOLAS KRUPAVIČIUS
1923–1926 m. Žemės ūkio ministras

JUOZAS PURICKIS
1920–1922 m. Užsienio reikalų ministras

VOLDEMARAS ČARNECKIS
1919–1920 m. Susisiekimo ministras, 1924–1925 m. Užsienio reikalų ministras, Lietuvos atstovas JAV, Didžiojoje Britanijoje

ELIZIEJUS DRAUGELIS
1919–1920 m. Vidaus reikalų ministras, Sveikatos departamento direktorius

EDUARDAS TURAUSKAS
Seimo atstovas, nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotinis Čekoslovakijai, Jugoslavijai ir Rumunijai, 1940–1946 m. – nuolatinis delegatas prie Tautų Sąjungos ir pasiuntinybės patarėjas Berne

Komitetas, organizavęs pirmąjį pavasarininkų kongresą Šiauliuose, 1924 m.

Panevėžio jaunesniųjų ateitininkų nariai, 1928 m.

1919 m. įvairiuose Lietuvos miestuose prie gimnazijų ir progimnazijų ateitininkai pradėjo kurti kuopeles. 1925 m. jų buvo apie 60, vienijančių apie kelis tūkstančius narių.

Ateitininkai su Pr. Dovydaičiu, 1929 m.

Kauno Aušros mergaičių gimnazijos ateitininkų kuopos įkurtuvės, apie 1929 m.

Mūsų gyvenimas

— Šiaulių atkū kuopelės susibūrė vienon kuopon ir išrinko smarkią kuopos Tarybą (Tarybos narių pavardžių skelbti negalime, nes dr-gams gresia pašalinimas iš gimnazijos). Dabar eina sekcijų kūrimas. Kuopos narių ūpas geras; manoma smarkiai dirbti išsklaidymui įsiviešpatavusios gimnazijoj dvasinio sustingimo ir aisispirimo prieš nelietuvišką gaiyalą, kuris reiškiasi iš kai kurių mokytojų pasės.

Rasėtnai. Rasėtinų ateitininkų kuopa buvo susikūrusi pernai vasario mėn. pabaigoj. Bet vargais negalais išgyvenusi pusantro mėnesio dėl nesotikimų iširo. Tačiau 1919 m. rudenį mokslui prasidėjus rugs. 15 d. vėl susikūrė. Susikūrusi pradėjo daryti kas šeštadienis susirinkimų, rašyti referatų, o prieš Šventas Kalėdas, išrinkus B. Čerkauskį pirmiūnku, buvo įkurta net šokių ir matematikos sekcijų. Tik, žinoma, jos likosi ant popierio. — Susirinkimai vedami labai ne tvarkingai, net storžieviškai. Prieš Kalėdų atostogas, darydami susirinkimą, kad neatsilikus nuo kitų, nutarėme pasitėti savo kuopelės atstovą į Ateitininkų Konferenciją. Bet jam siūsti pinigų nėra! Taigi nutarėme surengti vakarą ir pasipelnius atiteisti su skolintojais. Ir vasario 1 d. š. m. surengėme vakarą. Vaidinome: „Nepasisekė Marytei“ ir „Marytė vargonininko dukterė“.

Praeitais mokslo metais mūsų dvasią slopino „Aušrininkai“ ir ne vienam veiklesnam ateitininkui teko didelių sielos skaudėjimų perkęsti dėl kai kurių mums užmetinėjimų. Bet aušrininkai neišsilaikė ir likvidavo savo kuopą. Po to ir mes pradėjom lengviau kvėpuoti. Statėm sau uždavinį rastį ir išnaudoti šaltinius dėl savystovio lavinimos. Pasiekėm to, kad nė vienas susirinkimas nebuvo be paskaitos arba referato. Buvo išrinkta tam tikra paskaitų rengimo komisija.

Vienas šiandien mūsų yra nepasitenkinimas, kad mokyklos administracija neleidžia mūsų kuopą užregistruoti Centro Taryboj ir kurios veikimas galimas tik mokyklos sienose.

Jurgis Lyra.

Pernai prieš Užgavėnes buvo surengtas vakarelis, kurvyuo-
lio padidintumi, vaidinta „Svintam“ — buvo manoma, ote to pa-
dėti dar kokių vakarelis, bet lėto storo dėlai nepėbuvo gėbais
susipėti.

1921 m. Ateitininkų konferencijoje pirmininku išrenkamas prof. PRANAS DOVYDAITIS. Neeilinio ryžto asmenybė, plaukianti prieš srovę net sudėtingiausiais istoriniais momentais. Lietuvos

patriotas, negailėjęs laiko ir asmeninių lėšų Lietuvos kultūrinimo ir krikščioninimo idėjos įgyvendinimui. Teisininkas, filosofijos mokslų daktaras, enciklopedistas, apie 40 periodinių leidinių redaktorius ir leidėjas.

Moksleivių ateitininkų konferencija, 1928 m.

1922 – gegužės 14 d. Lietuvos universitete įregistruojama Studentų ateitininkų sąjunga.
1924 – Kaune įkuriamas Ateitininkų choras.

Ateitininkų choras, 1939 m.

1925 – ateitininkai įstoja į katalikų intelektualų sąjungą Pax Romana.
1925 – Kaune pašventinamas Ateitininkų rūmų kertinis akmuo.

STENGTIS ĮTIKTI VISIEMS – DALYKAS VISIŠKAI NETIKĖS

Prof. Pr. Dovydaitis

Ateitininkų Susivokimo Forėto Laušvės Gijoj Nr. 3-4 gyvenamas namas Projektas

Merginų sporto klubo „Gražina“ narės

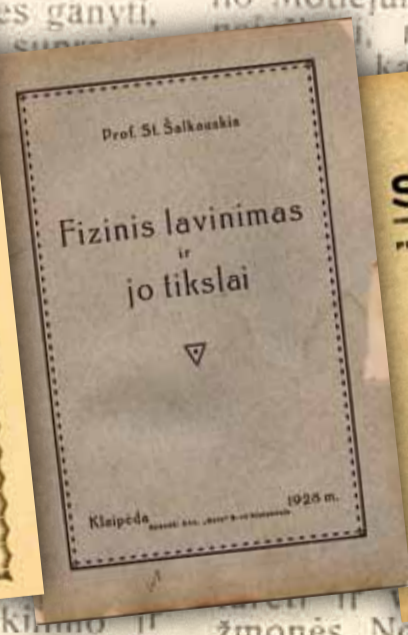
VDU Medicinos fakulteto studentai, 1936 m.

KAROLIS DINEIKA – pedagogas, gydomosios kūno kultūros specialistas. 1918-1919 m. organizavo partizanų būrį, dalyvavo kovose prieš bolševikus. Lietuvos kariuomenės savanoris. Jo iniciatyva 1920 m. įkurta Lietuvos fizinio lavinimo sąjunga, 1922 m. – Lietuvos gimnastikos ir sporto federacija, buvo jų pirmininkas.

K. Dineikos redaguojamame žurnale „Jaunimo sportas“ rašoma, kad svarbiau ne sporto rekordai, o sportas kaip pilnutinio gyvenimo elementas, svarbiau sveikas, ilgas ir laimingas gyvenimas, grindžiamas dora, abstinencija, higiena, mankšta. St. Šalkauskis knygoje „Fizinis lavinimas ir jo tikslai“ sportą pristatė kaip asmenybės visapusiškumo,

harmonijos ir integracijos kūrimo priemonę. J. Eretas skaitė paskaitas apie sveiką gyvenseną, mitybą („Sportas ir kova su socialinėmis ligomis, ypač girtybe“), treniravo jaunimą, rašė vadovėlius apie sportą („Kumščiasvydis“) pats aktyviai dalyvavo sportinėje veikloje. Buvo įsteigti sporto klubai: „Gražina“, „Achilas“, „Živilė“, „Alkis“.

FIZINIS ŽMOGAUS GALINGUMAS, PALENKTAS AUKŠTESNIEMS GYVENIMO TIKSLAMS

Lietuvos universitete daugėjant studentų ateitininkų jie pradėjo grupuotis būreliais, o 1925 m. pradėjo skaidytis į korporacijas, pagal studijų kryptis ar pomėgius.

Vadovaudamiesi šūkiu „Visa atnaujinti Kristuje“, vienu iš svarbiausių savo veiklos sričių pasirinko visuomeninę veiklą.

Korporacijos „Gaja“ metinis susirinkimas, 1939 m.

STASYS ŠALKAUSKIS – konferencijos Palangoje metu išrenkamas Ateitininkų federacijos vadu. Į ateitininkiją jis įnešė Gyvosios dvasios sąjūdį, o pasaulio filosofijoje pėdsaką paliko kaip pirmo sisteminio kultūros filosofijos veikalo autorius. Jo žmona – dailininkė **JULIJA PALTAROKAITĖ-ŠALKAUSKIENĖ** buvo aktyvi ateitininkė, viena iš 1989 m. ateitininkijos atkūrimo Lietuvoje iniciatorių.

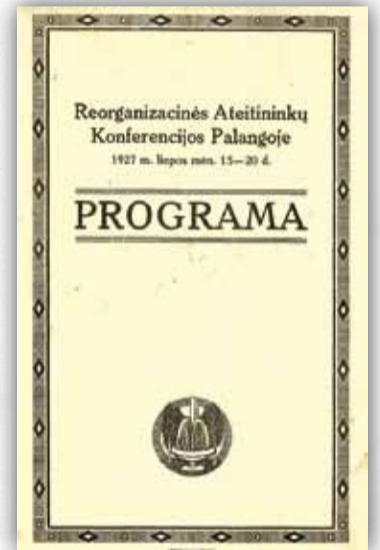
1927 m. liepos 15-20 d. Palangoje įvyko reorganizacinė ateitininkų konferencija. Joje suformuota trilypė – iš moksleivių, studentų ir sendraugių sąjungų susidedanti – Ateitininkų federacija. Prof. St. Šalkauskis šioje konferencijoje pristato ateitininkų ideologiją, kuri 1933 m. išleidžiama atskira knyga.

Korporacija „Giedra“, 1935 m.

Draugijos „Šatrija“ įsteigimas, 1927 m.

NE IDEALAS TURI TAIKYTIS PRIE SIEKIANČIOJO, O SIEKIANČIŠIS – PRIE IDEALO

Prof. St. Šalkauskis

KĘSTUTIS – visuomenininkų korporacija, įsteigta 1926 m. Kaune.
VYTAUTAS – visuomenininkų klubas, įsteigtas 1926 m. Kaune.
ŠATRIJA – menininkų ir literatų draugija, įsteigta 1927 m. Kaune.
GAJA – medikų korporacija, įsteigta 1928 m. Kaune.
BIRUTĖ – gailingumo darbų merginų draugovė, įsteigta 1928 m. Kaune.
HUMANITAS – pedagogų korporacija, įsteigta 1930 m. Kaune.
IUSTICIA – teisininkų, ekonomistų korporacija, įsteigta 1931 m. Kaune.
FIDELES IUSTITIAE – teisininkų merginų korporacija, įsteigta 1932 m.
GRANDIS – technikų korporacija, įsteigta 1930 m. Kaune.
GIEDRA – moterų visuomenininkų korporacija, įsteigta 1930 m. Kaune.
ACTIVITAS – socialinės veiklos korporacija, įsteigta 1930 m. Kaune.
GABIJA – merginų agronomų korporacija, įsteigta 1931 m. Dotnuvoje.
AGRIKOLA – vyrų agronomų korporacija, įsteigta 1931 m. Dotnuvoje.
ALGIMANTAS – visuomenininkų korporacija, įsteigta 1932 m. Dotnuvoje.
NARSA – abstinencų korporacija, įsteigta 1933 m. Kaune.
GINTARAS – Klaipėdos prekybos instituto visuomenininkų korporacija, įsteigta 1938 m. Klaipėdoje.

FORTITER, CONSTANTER!

**MENAS GROŽIUI, GROŽIS GYVENIMO TOBULUMUI!
 GAJUS KŪNAS – BUDRI SIELA!
 FIDES, SPES, CARITAS!
 DUC IN ALTUM!**

**ESTOTE PRUDENTES SICUT SERPENTES!
 DRAUGIŠKUMAS, TARPUSAVIO PARAMA!
 Į KALNUS, Į VIRŠŪNES!
 LABOR OMNIA VINCIT!
 DARBAS, DORA, DARBŠTUMAS!
 ŽEMĘ PAMILĘ, SAULĖS ILGĖKIMĖS!
 DRĄSA, DRAUSMĖ, DRAUGIŠKUMAS!
 NUNQUAM RETRO!
 DRĄSA, DRAUSMĖ, DRAUGIŠKUMAS!**

Šiais 20-taisiais Lietuvos Nepri-
 klausomybės ir 28-taisiais Ateitininkų
 veiklos metais atidarome ir pasidėtiname
 me Studentų Ateitininkų Ramovė.

Nuo šios dienos Ramovė bus ta die-
 ta, iš Purios Pils Pūrybinė iniciatyva,
 gims nauji ateitininkų darbai ir jau-
 ni, draugiška nuotaika šildys tarpusa-
 dio santykius; joje koncentruosis visa
 ta medžiaga kuri matamu būdu daiz-
 duos ateitininkų istoriją iki šių dienų
 ir jos raidą nuo šio momento tolyn
 į ateitį; joje turi gimti naujos tradi-
 cijos bendradarbiavimui tarp atski-
 rų asmenų ir organizacinių viene-
 tų. Įsėinant iš šio paspyrimo Ra-
 movė ir joje Puriamas gyvenimas
 turi plėstis tobulėti.

Ateitininkų Ramovės svečių knygos
 pirmasis puslapis, 1938 m.

1930 m. rugpjūčio 30 d.
 švietimo ministro
 aplinkraščiu uždraudžiama
 politinių organizacijų –
 o joms priskiriami ir
 ateitininkai – veikla
 mokyklose. Tačiau moksleivių
 ateitininkų sąjunga dėl to
 nė kiek nesusilpnėja. Nors
 už jos veiklos organizavimą
 grėsė kalėjimas, moksleivių
 ateitininkų skaičius nuo 1930
 iki 1940 m. išaugo nuo 3500
 iki 11 000.

1930 m. birželio 21-23 d. Kaune vykusiame III-ajame ateitininkų kongrese
 Federacijos vadu išrenkamas prof. KAZYS PAKŠTAS. Nepaprastai originali
 asmenybė – ne tik profesionalių geografijos ir geopolitikos studijų Lietu-
 voje pradininkas, bet ir aiškia Lietuvos ateities viziją turėjęs žmogus.

Moksleiviai ateitininkai prie Puntuko.
 Viduryje – kun. Alfonsas Sušinskas.

Moksleiviai ateitininkai Kaune, 1938 m.
 Viduryje – kun. Alfonsas Lipniūnas (su plakatu).

Ateitininkai prie
 kertinio akmens,
 atvežto iš Italijos,
 ir aukų dėžutės
 „Prisikėlimo“
 bažnyčiai Kaune
 statyti, 1934 m.

Grupė studentų ateitininkų, persekiojamų policijos.
 1931 m. gegužės 31 d. atmintinoji „riausių“ diena.

PASUKTI LIETUVOS LAIKRODĮ ŠIMTU
 METŲ PIRMYN Prof. K. Pakštas

TOS IDĖJOS MIRŠTA, DĖL KURIŲ NIEKAS NEMIRŠTA

Nukankintas Rainių miškelyje Telšių gimnazijos moksleivis ateitininkas H. Žvirzdinas

1940 m. birželio 15 d. Sovietų Sąjunga okupuoja Lietuvą. Persekiojimai, nukreipti prieš visą lietuvių tautą, skaudžiai paliečia ateitininkus: daugelis jų patenka tarp pirmų suimtųjų ir ištremtųjų į Sibirą. Ten žūsta A. Dirsytė, K. Bizauskas, Pr. Dovydaitis, I. Skrupskelis ir daugybė kitų. Lietuvoje studentų ir sendraugių ateitininkų veikla persikelia į pogrindį. Hitlerinei Vokietijai užpuolus Sovietų Sąjungą, 1941 m. birželio 22–24 d., Lietuvoje įvyksta sukilimas, kurio tikslas – perimti valdžią krašte. Birželio 23 d. rytą per Kauno radiofoną buvo paskelbta Nepriklausomybės atkūrimo deklaracija ir Laikinosios vyriausybės sudėtis. Gestapas areštavo kun. M. Krupavičių, kun. A. Lipniūną, K. Baubą, A. Šapalą. Taip pat atkakliai kartu su tautiečiais ateitininkai priešinosi ir antrajai sovietų invazijai. 1944 m. ginkluotas pasipriešinimas tęsėsi iki 1952 m. Partizanų gretose kovojo gausūs ateitininkų būriai. Herojinės rezistencijos simboliais tapo ateitininkai Juozas Lukša-Daumantas ir Julijonas Būtėnas.

JUOZAS AMBRAZEVIČIUS – 1941 m. Laikinosios vyriausybės ministras pirmininkas. Lietuvos literatūrologas, pedagogas, antinacistinės ir antisovietinės rezistencijos dalyvis

Bronius Krivickas-Vilnius (viduryje) tarp bendražiogių

Lietuvių emigracijos politiniai veikėjai. Iš kairės: Jonas Pajaujis, Levas Prapuolenis, prelatas Mykolas Krupavičius ir LLKS įgaliotinis ryšiams su Vakarais Juozas Lukša-Skirmantas, 1948 m.

Lietuvių Aktyvistų Fronto Stabas, vardu visų lietuvių, sukilusių prieš rusų bolševikų okupaciją, skelbia, kad 1940 m. birželio mėn. 15 d. bolševikų okupacijos nusprenduota Lietuvos Respublikos Konstitucija nuo 1941 m. birželio mėn. 23 d. veikia toliau ir pagal ją Lietuvos Valstybę tvarko sekančios sudėtis laikinoji Ministrų Taryba:

1. Ministras Pirmininkas	- pulk. SKIRPA Kazys
2. Krašto Apsaugos Ministeris	- div.gen. RASTIKIS St.
3. Užsienių Reikalų	" - SKIPITIS Rapolas
4. Vidaus Reikalų	" - NAŠEVIČIUS Vladas
5. Švietimo	" - dr. AMBRAZEVIČIUS J.
6. Finansų	" - MATULIONIS Jonas
7. Pramonės	" - Dr. inž. DAMUŠIS
8. Prekybos	" - STATKUS Vytautas
9. Žemės ūkio	" - prof. FITKUS Balys
10. Darbo ir Soc. Aps.	" - dr. PAJAUJIS Juozas
11. Komunalinio ūkio	" - inž. LIANDBERGIS Vytautas

Prapuolenis
Dr. inž. pulk. J. Vėbra Dr. inž. Damušis
LIEUVIŲ AKTYVISTŲ FRONTO ŠTABS

Kaunas, 1941 m. birželio mėn. 23 d.

Выписка из протокола № 85-м 22 (19)
Особого Совещания при Народном Комиссаре Внутренних Дел СССР
от 17-го октября 1942 г.

ОЛУШАЛИ	ПОСТАНОВИЛИ
272. Дело № 09683/НКВД Литовской ССР (Уд. № 1, Свердловск. область), по обвин. ЛОВИДАЙТИС Пронса сына Матвея, 1886 г. р. ур. Мариупольского уезда, ЛССР, литовец, гр. СССР, профессор, занимался с/хозяйством. Обвин. пред. явлено по ст. 58-2, 58-4, 58-10 ч. 2 и 58-11 УК РСФСР.	ЛОВИДАЙТИС Пронса сына Матвея за активную борьбу против революционного движения и антисоветскую агитацию - РАССТРЕЛЯТЬ. Лицо принадлежащее имуществу КОНТРАБОЛЬТА.

Ист. Свирдловский Архив - Свирдловск
при Народном Комиссаре Внутренних Дел СССР
Выписка из дела № 09683/НКВД

На основании № 711 1886

Pr. Dovydaičio teismo nuosprendis, 1942 m. Sverdlovsko kalėjimas

Niujorkas
Čikaga
Bostonas
Klivelendas
Baltimorė
Filadelfija
Ročesteris
Detroitas
Los Andželas

Torontas
Monrealis
Hamiltonas
Vindsoras

Londonas
Paryžius
Roma

San Paulas

Melburnas
Sidnėjus
Adelaidė
Niukestlas

Reino konferencija, 1947 m.

ANTANAS MACEINA –
vienas žymiausių Lietuvos
filosofų, pedagogų,
kultūros tyrinėtojų. Jo
pagrindinė filosofinių
svarstymų tema – žmogaus
pasirinkimas, kuris lemia,
kokia kryptimi žmogus
pasuks: ar eis tikėjimo
vertybių keliu, ar pasirinks
antikristinės dvasios kelią.

JADVYGA ir ADOLFAS
DAMUŠIAI – rezistencinių
ir visuomeninių kovų
bendražygiai, vieni
ryškiausių ateitininkų.
Stovyklos „Dainava“ vieni iš
įkūrėjų ir puoselėtojų.
Prof. A. Damušis –
mokslininkas, rezistentas,
visuomenininkas. Už
ateitininkiškos veiklos
organizavimą 1931 m. kalintas
Varnių koncentracijos
stovykloje. 1941-ųjų metų
Birželio sukilimo vienas
iš organizatorių, dėl
pasipriešinimo nacistiniam
režimui įkalintas Vokietijoje.
J. Damušienė –
pedagogė, ilgametė jaunųjų
ateitininkų auklėtoja,
visuomeninkė.

1945 – didžiausiai lietuvių pabėgėlių masei susikongravus Vokietijoje, atkuriamas Moksleivių sąjunga, korporacijos „Gaja“, „Grandis“, „Šatrija“. Nors pabėgėlių materialinė padėtis buvo sunki, Vokietijoje išleista daugybė leidinių, rengtos kursų metodinės medžiagos.

1946 – pradamas leisti žurnalas „Ateitis“, redaguojamas Vytauto Vardžio.

1947 – Vokietijoje, keliant Reinu vykusioje konferencijoje, atkurta trilypė Ateitininkų Federacija, kurios vadu išrenkamas A. Damušis, Tarybos pirmininku – A. Maceina.

**NĖRA TEISAUS PAVARGIMO, NES NĖRA
TEISĖS PAVARGTI**

Dr. J. Girnius

ATVIRUMAS LAIKUI, IŠTIKIMYBĖ IDEALUI

Vytautas Vygantas, kun. Stasys Yla, Juozas Girnius – ateities vadų ir asmenybių ugdytojai išsivijoje

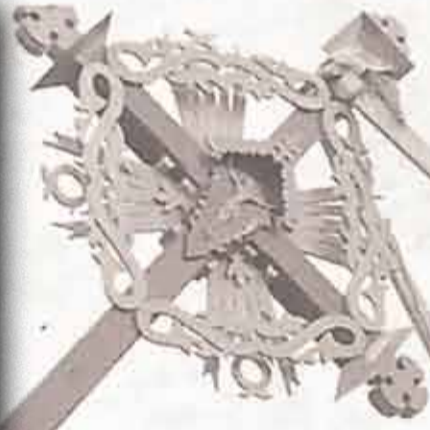
1965–1969 m. kun. St. Yla organizavo ateitininkų ideologinius kursus

Ateitininkų demonstracija Čikagos miesto centre, siekiant deportuotą Lietuvon Simą Kudirką sugrąžinti į JAV, 1972 m.

„Dainavos“ stovyklavietė

- 1954 – atidaroma stovyklavietė „Dainava“.
- 1960 – išleidžiamas kun. St. Ylos paruoštas „Ateitininkų vadovas“.
- 1960 – Pax Romana pirmininku išrenkamas V. Vygantas.
- 1968 – organizuojamas jaunimo žygis pas Šventąjį Tėvą prašant jo pagalbos kurti Lietuvių tautos dvasinį centrą.

1979 m. įsigyti Ateitininkų namai Lemonte

B. Bublienės globota Lietuvių išsivijų studentų stažuotė Lietuvoje, 2009 m.

1948 m. prasidėjus masinei emigracijai iš Vokietijos, dauguma ateitininkų įsikuria Jungtinėse Amerikos Valstijose. 1949 m. įsteigiama Amerikos ateitininkų sąjunga, kurios pirmininku išrenkamas Juozas Laučka. Tais pačiais metais atkuriamas Ateitininkų federacija su sąjungomis, vadu išrenkamas Adolfas Damušis. Išsivijos ateitininkų pagrindiniu veiklos tikslu tampa – lietuviybės išsaugojimas ir kova dėl Lietuvos nepriklausomybės.

STEFANIJA LADIGIENĖ – pedagogė, publicistė, kultūros, visuomenės veikėja, 1926 m. Seimo narė. Redagavo pirmuosius laikraščio „Moteris“ numerius, vėliau „Naująją vaidilutę“. Rašė straipsnius mergaičių saviauklos ir moterų klausimais, rengė pedagoginius kursus kaimo moterims įvairiose Lietuvos vietose. Už ateitininkišką veiklą 1946 m. nuteista ir ištremta. Lageryje organizavo moterų ir mergaičių būrelius siekiant išsaugoti viltį ir moralę. „Didinga, biblinė, net negyvenimiška – tokia, kurios fizinė mirtis nieko nereiškia“ – S. Ladigienę prisimena dailininkė A. Petrauskienė.

MAGDELENA GALDIKIENĖ – iškili pedagogė, trijų Seimų narė. 1926 m. II Seimo vicepirmininkė. Lietuvos moterų katalikių organizacijų sąjungos (1923 m.) ir Pasaulio lietuvių katalikių organizacijų sąjungos (1951 m.) įkūrėja. Beveik du dešimtmečius vadovavo Lietuvos katalikių moterų draugijai ir redagavo žurnalą „Moteris“. Jos iniciatyva Lietuvoje teisiniu požiūriu buvo įgyvendinta vyrų-moterų lygybė, suorganizuotas komitetas, kuriame įteisinta Motinos diena.

ADELĖ DIRSYTĖ – pedagogė, jaunimo globėja, draugovės „Birutė“ narė, vadovavo „Caritas“ draugijai. Jos veiklos Lietuvių katalikių moterų organizacijoje pagrindinis tikslas buvo kurti tautiškai krikščionišką kultūrą namų židiniuose. Daug rašė apie moters krikščionišką vaidmenį visuomenėje ir šeimoje.

1944 m. rudenį, prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, A. Dirsytė globojo Vilniaus ateitinius ir už šią veiklą kartu su S. Ladigiene, J. Brazausku ištremti.

Dėl savo išskirtinės ištikimybės idealams ir ka-

linių moralės bei dvasios palaikymo beveik 10 m. lageryje ji buvo nuolat persekiojama, kankinama ir nužudyta. Ypatingai sudėtingomis sąlygomis lageryje ji parašė maldaknybę „Marija gebėk mus“, kuri pasiekė laisvąjį pasaulį ir buvo išversta į 14 kalbų. 2000 m. A. Dirsytei pradėta beatifikacijos byla.

Steigiamojo Seimo pirmojo posėdžio moterų grupė. Iš kairės: Emilija Spudaitė-Gvildienė, Salomėja Stakauskaitė, Gabrielė Petkevičaitė, Ona Muraškaitė-Račiukaitienė, Magdalena Galdikienė

III Seimo Krikščionių demokratų frakcija. Iš kairės sėdi: S. Ladigienė, M. Galdikienė, M. Krupavičius, L. Bistras, J. Masiliūnas, E. Gvildinė. Stovi iš kairės: J. Steponavičius, P. Karvelis, Z. Starkus, A. Endziulaitis, kun. J. Dagilis, E. Turauskas

Draugovės „Birutė“ narės su Pr. Dovydaičiu. Trečioje eilėje iš dešinės antroji – A. Dirsytė

Ateitininkijos atkūrimo Lietuvoje iniciatoriai
Vincentas Rastenis ir kun. Vaclovas Aliulis

Atkuriamojo ateitininkų suvažiavimo komiteto nariai su
Aldona ir Bernardu Brazdžioniais

1989 – lapkričio 25–26 d. Vilniuje, tuometiniuose Pionierių rūmuose, įvyko Atkuriamasis suvažiavimas, kurio šūkis – „Dievas yra meilė“. Suvažiavimo metu buvo patvirtinti organizacijos įstatai, išrinkta Lietuvos Ateitininkų federacijos valdyba, sąjungų valdybos.

1993 – Lietuvoje lankėsi popiežius Jonas Paulius II. Organizuojant jo kelionę ir sutikimą daug prisidėjo ateitininkai.

1994 – liepos 14–17 d. Vilniuje vyko XII Ateitininkų kongresas, kurio šūkis „Ateitį regim tėvynės laimingą“.

1997 – liepos 11–13 d. Palangoje vyko Nepaprastoji konferencija. Jos metu organizacijos centras perkeltas iš JAV į Lietuvą.

2010 – rugpjūčio 6–8 d. vyko XVI Ateitininkų kongresas, skirtas organizacijos 100-mečiui.

Kardinolas VINCENTAS SLADKEVIČIUS aktyviai rėmė ateitininkų veiklos atkūrimą. Jis prisipažino, kad „reikšmingiausias gyvenimo įvykis buvo, kai aš 1931 m., būdamas vienuolikos metų berniukas, įstojau į ateitininkiją. Tai ir buvo mano pašaukimo pradžia – patys gražiausi gyvenimo metai. Buvau ir noriu likti ateitininkijos nariu.“

1989 m. sausio 7 d. paskelbtas Ateitininkų atkūrimo aktas, kurį pasirašė aštuoniolika prieš karą įžodį davusių ateitininkų.

Ateitininkai sutinka
Popiežių Joną
Paulių II
Vilniaus oro
uoste

Dalis Palangos Nepaprastosios konferencijos dalyvių

100

SU KRISTUMI Į ATEITĮ!

Švenčiant organizacijos 100-metį
Lietuvoje veikia apie 3,5 tūkst. ateitininkų

JAS – Jaunųjų ateitininkų sąjunga vienija apie 940 moksleivių (10–14 metų). Be pagrindinės veiklos kuopose, vasarą jaunučiai susirenka stovyklose.

MAS – Moksleivių ateitininkų sąjunga vienija apie 1200 moksleivių nuo 15 metų. Kasdienė moksleivių ateitininkų veikla vyksta kuopose, o keturis kartus per metus jie susirenka vis kitame mieste vykstančiose akademijose.

SAS – Studentų ateitininkų sąjunga vienija apie 900 studentų. Veikia korporacijos, draugovės, klubai. SAS tradiciniai renginiai – vasaros ir žiemos akademijos. Studentai – pagrindiniai jaunučių ir moksleivių stovyklų ir kitų renginių organizatoriai ir vadovai.

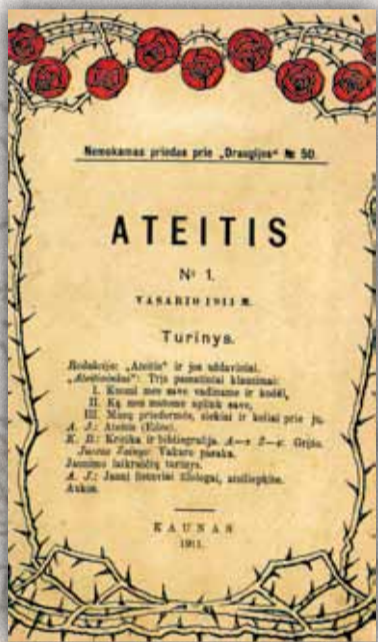
ASS – Ateitininkų sendraugių sąjunga sudaro apie 460 mokslus baigusių ateitininkų, kurie padeda ugdyti jaunesnius ateitininkus.

Ateitininkų federacijai priklauso jaunimo stovyklavietė Berčiūnuose (Panevėžio r.), kur kasmet stovyklauja per 800 vaikų.

Federacija bendradarbiauja su tarptautinėmis katalikų jaunimo organizacijomis JECI-MIEC, FIMCAP, yra Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LijOT) narė.

Pirmoji „Ateities“ redakcinė komisija.
Stovi: V. Endziulaitis, E. Draugelis, Z. Statkus.
Sėdi: Pr. Dovydaitis, P. Grajauskas

Pirmame „Ateities“ numeryje išspausdinti Pr. Dovydaičio „Trys pamatiniai klausimai“:
Kuomi mes save laikome ir kodėl?
Ką mes matome aplink save?
Mūsų priedermės, siekiai ir keliai prie jų?
tapo ateitininkų organizacijos ideologijos pagrindu.

„ATEITIES“ kelias

- 1910 – Kauno moksleiviai, vadovaujami Kazio Bizausko, pradėjo leisti ranka rašytą laikraštuką „Ateitis“.
- 1911 – vasarį pasirodė „Draugijos“ priedas „Ateitis“.
- 1913 – „Ateitis“ tampa savarankišku žurnalu katalikų jaunimui.
- 1940 – sovietams okupavus Lietuvą leidyba nutraukiama.
- 1946 – žurnalas pradedamas leisti Vokietijoje.
- 1950 – žurnalo leidyba perkeliama į Ameriką.
- 1999 – „Ateitis“ sugrįžta į Lietuvą.

„Draugijos“ redaktorius Adomas Jakštas, pristatydamas „Ateitį“, rašė: „Pirmiausių vietą „Ateityje“ užims amžini religijos ir mokslo klausimai, dedami paprastai kiekvienos rimtos pasaulėžiūros pamatan, būtent tikybiniai, filosofiški, doriški ir t.t., suformuluoti pagal naujausias šios gdynės pažiūras ir gvildenami krikščioniškojo mokslo šviesoje. Bus tai tiesos sritis. Antroje vietoje eis poezija ir įvairios rūšies beletristika. Sulig savo esybės – poezija ir beletristika privalo būti grožio išreiškėjos, įkūnijančios gražių mintį gražioje formoje. Todėl „Ateitin“ bus dedama tik tokie dailiosios tvėrybos veikalai, kurie iš tikro atsižymės gražia mintimi ir dailia forma. Bus tai – antroji grožės sritis. By kokiems šlamštams čia nebus vietos. Šalia tų dviejų sričių „Ateitis“ stengsis užimti dar ir trečią, labo bei gerovės sritį, ypatingai ant kiek ji paliečia mūsų moksleivijos gyvenimą ir jos materialinį padėjimą.“

**JEI SU „AUŠRA“ SIEJASI MŪSŲ TAUTINIS
ATGIMIMAS, TAI SU „ATEITIMI“ DERA SIETI
MŪSŲ DVASINĮ ATGIMIMĄ** Prof. St. Šalkauskis

Šiame aplanke sudėti 100 metų ateitininkijos istoriją iliustruojantys paveikslai,
eksponuoti parodoje „Ateitininkų keliu“
2010 metais Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse

Paveikslų maketus kūrė dailininkė Jūratė Valenčiūtė Juozėnienė

Leidinyje naudotos fotografijos ir dokumentai iš Lietuvos nacionalinio muziejaus,
Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos,
Kauno arkivyskupijos kurijos archyvo, Pasaulio lietuvių archyvo bei ateitininkų asmeninių archyvų

Išleido

ATEITININKŲ FEDERACIJA

Laisvės al. 13, LT-44238 Kaunas, Tel./faks.: +370 37 32 40 25, el.p.: af@ateitis.lt.

Rėmėjas

Labdaros ir paramos fondas ATEITININKŲ FONDAS

Spausdino

„Morkūnas ir Ko“, Draugystės gatvė 17A, Kaunas, LT-51229, tel. (8-37) 452543